

Het Straatnamen-abc

Het Kapittel en Kanunnikenstraat

De oudste seculiere kapittels in Brabant dateren uit de 11 e en 12e eeuw. Ze is merendeels ontstaan uit de Karolingische klerkencolleges van de vroege middeleeuwen. De leden zijn geen kloosterlingen, maar leiden wel een gemeenschappelijk leven volgens een canonieke regel, en worden daarom wel kanunniken genoemd.

Het is een belangrijke gebeurtenis in de geschiedenis van de St. - Petrus kerk als zij in 1493 tot collegiale kerk wordt verheven. Zij wordt dan de zetel van een college van kanunniken, van een kapittel. De kerk bezit in de 15^e eeuw verscheidene altaren, waaraan beneficies of prebenden zijn verbonden, dat zijn met de bediening van een altaar samenhangende inkomsten. Deze inkomsten vormen de grondslag voor de oprichting van een kapittel.

Tot oprichting van het Boxtelse kapittel wordt besloten door baanderheer van Boxtel Hendrik van Ranst en zijn vrouw Henrica van Haeften. Dit geschiedt in overeenstemming met de toenmalige pastoor Henricus van Lotthum en de beneficianten (rector) van de altaren.

De stichting van het kapittel wordt op 2 januari 1493 goedgekeurd door de prins-bisschop van Luik, Joannes van Horne.

Den Bosch is met zijn dertig kanunniken veruit het grootst; Oirschot heeft elf leden, Sint-Oedenrode heeft er acht en de overige kapittels, waaronder Boxtel, tellen elk negen kanunniken. In Boxtel worden daarvoor inkomsten uit tien prebenden genoten, de deken heeft er namelijk twee.

Ingevolge de stichtingsakte hoeven in Boxtel de kanunniken bij hun benoeming nog geen priester te zijn. Zij moeten zich wel binnen een jaar tot priester laten wijden, tenzij een wettig beletsel dit verhindert. Volgt een benoemde dit voorschrift niet op, dan moet hij afstand doen van zijn kanonikaat. Leven in concubinaat

wordt veroordeeld en is strafbaar gesteld.

Aan de kanunniken is het toegestaan ten hoogste zestig achtereenvolgende dagen absent te zijn. Het voortdurend afwezig zijn echter, het niet-resideren, is een euvel, dat in de kapittels veelvuldig voorkomt.

In die tijd meent men God het voortreffelijkst te dienen door het bidden of zingen van de kerkelijke getijden. De getijden bidden de kanunniken gezamenlijk in het koor, stand of zittend in het koorgestoelte, de zogenaamde kanunniken banken. Elke dag moet op het hoogaltaar de hoogmis worden gecelebreerd en op zaterdag daarenboven een gezongen mis aan het Maria-altaar.

Bron: de Boxtelse St. Petrus van Piet Dorenbosch

Christ van Eekelen,
Heemkunde Boxtel